

26. apríl 2018

Zdaňovanie práce v roku 2017

Porovnanie daňovo-odvodového zaťaženia miezd zamestnancov

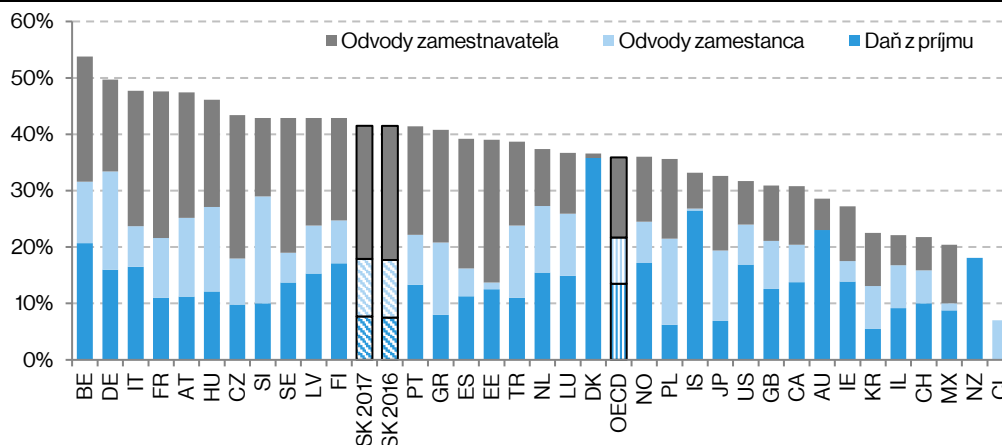
Michaela Černěnko, Peter Harvan, Dušan Paur

Daňovo-odvodové zaťaženie zamestnanca na Slovensku je na priemernej úrovni krajín EÚ a vplyvajú naň hlavne vyššie odvody zamestnanca a zamestnávateľa. V roku 2017 u nás marginálne stúplo, podobne ako v ostatných krajinách. Zmeny daňovo-odvodového zaťaženia zaznamenali najmä nízkoprijemní a vysokoprijemní zamestnanci. Slovenský daňový systém je štedrejší k rodinám ako k slobodným, podpora rodičovstva je však miernejšia v porovnaní s priemerom EÚ. Analýza údajov za rok 2017 vychádza z publikácie [OECD Taxing Wages 2018](#).

Prácu zdaňujeme podobne ako priemer EÚ

Daňovo-odvodové zaťaženie práce zamestnancov sa v rámci krajín OECD zásadne odlišuje a krajiny EÚ vrátane SR ho majú spravidla vyššie. Rozdiely v daňovom kline medzi krajinami sú až 45 p.b. (metodika výpočtu daňového klinu v BOXE 1). Najnižšie zaťaženie práce v rámci EÚ má Írsko a vo V4 Poľsko. V rámci EÚ je Slovensko približne v strede rozpätia. Daňový klin priemerného zamestnanca v SR je marginálne vyššie (0,07 p.b.) ako priemer v EÚ (41,5 %).

Graf 1: Daňový klin krajín OECD za rok 2017 (v % nákladov práce zamestnávateľa¹)

Zdroj: Taxing Wages 2018, [UloziskoIFP](#)

Daňovo - odvodové zaťaženie na Slovensku marginálne stúplo

Na Slovensku daňovo-odvodové zaťaženie práce v roku 2017 narástlo medziročne len mierne (o 0,09 p.b.)² vsúlade s vývojom v OECD a EÚ. Mierny nárast daňových klinov zaznamenalo 18 krajín (najviac Turecko o 0,41 p.b. v), naopak pokleslo 16 krajín (najviac Maďarsko o -2,1 p.b.)³. Väčšina zmien vo výške daňových klinov bola vplyvom úprav v daňovom zaťažení, odvody boli v priemere stabilné.

¹ Daňový klin sa meria na úrovni individuálneho zamestnanca s priemernou mzdou (bez ohľadu na manžela/ku a deti)

² K slabému rastu daňového klinu prispel pokles odvodov zamestnávateľa (o -0,15 p.b.), ktorý korigoval nárast na daniach z príjmu a odvodov zamestnanca (o 0,24 p.b.). Pokles odvodového zaťaženia zamestnávateľov spôsobil nárast sadzby dôchodkového poistenia odvádzaného do II. piliera, čo znížilo odvody zamestnávateľov do Sociálnej poisťovne

³ Nezmenená úroveň daňového klinu zostáva v Čile

BOX 1: Daňový klin ako indikátor daňového zaťaženia

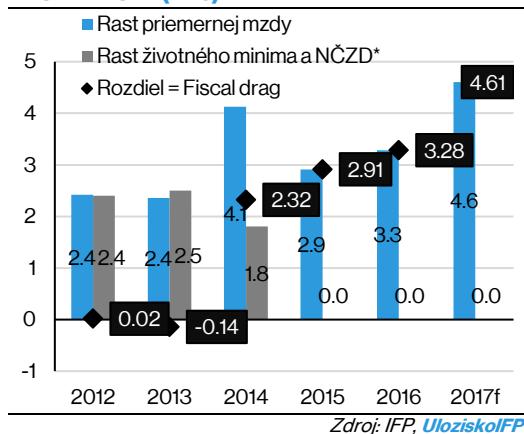
Daňový klin vyjadruje rozdiel medzi celkovými nákladmi práce zamestnávateľa a čistou mzdou vyplatenou zamestnancovi "na ruku". Počíta sa ako suma odvodov na sociálne a zdravotné zabezpečenie platených zamestnancami ako aj zamestnávateľmi a dane z príjmu, ktorá sa zníži o rodinné príspevky (napr. daňový bonus na dieťa). Je vyjadrený v percentách celkových nákladov práce zamestnávateľa. Sleduje sa u viacerých skupín domácností v závislosti od výšky príjmu, počtu detí, rodinného stavu, či pracovného pomeru. Platby do II. piliera dôchodkového sporenia sa nepovažujú za daň alebo odvod.

Na zaťaženie práce na Slovensku vplyvajú hlavne vyššie odvody zamestnanca ako aj zamestnávateľa. Podiel odvodov (81 %) na daňovom kline je druhý najvyšší v EÚ. Ak by sme abstrahovali od odvodov zamestnávateľa, daňovo-odvodové zaťaženie práce by bolo štvrté najnižšie v rámci EÚ.

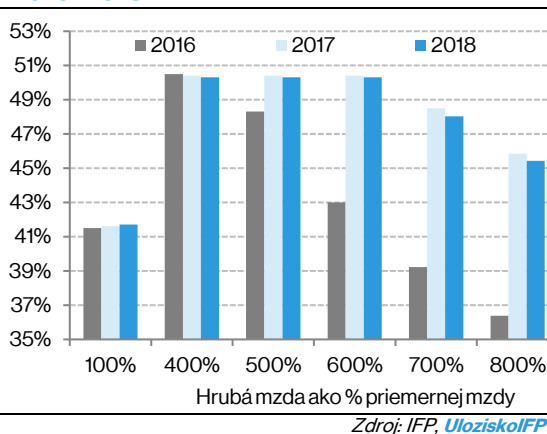
Aj bez zmeny daňovej legislatívy rastie daňový klin

Pri nezmenenej daňovej legislatíve rastie daňové zaťaženie práce iba z titulu zvyšovania priemernej mzdy. Dôvodom mierneho zvýšenia daňového zaťaženia práce (o 0,21 p.b.) je rýchlejší rast miezd než indexácia nezdaniteľnej časti základu dane (NČZD), tzv. fiscal drag. Väčšina krajín má nezdaniteľné časti a daňové pásma naviazané na vývoj cien, ktoré rastú zväčša pomalšie ako mzdy. Na Slovensku je NČZD naviazaná na výšku životného minima (ŽM)⁴, ktoré je stabilné od roku 2014. Vplyv fiscal dragu za posledné roky rástol.

Graf 2: Rast priemernej mzdy a NČZD, 2012 - 2017 (v %)

Graf 3: Vplyv zrušenia stropov na daňový klin, 2016-2018

Najlepšie a najhoršie zarábajúci zaznamenali výraznejšie zmeny daňového klinu v roku 2017. Zamestnanci na oboch koncoch príjmovej distribúcie zaznamenali medziročne zmeny do výšky 10 p.b..

V roku 2017 stúpol daňový klin nadpriemerne zarábajúcich

Daňovo-odvodové zaťaženie práce vysokopríjmových stúpolo výraznejšie ako priemernému zamestnancovi v roku 2017. Za týmto stojí najmä zrušenie maximálnych vymeriavacích základov (tzv. stropov) na zdravotnom poistení ako aj zvýšenie⁵ stropov na sociálnom poistení. Ak mzda presiahne maximálny vymeriavací základ tak zo sumy nad ním sa už neplatí odvod a klesá daňový klin. Daňový klin zamestnanca s príjmom vo výške 8–

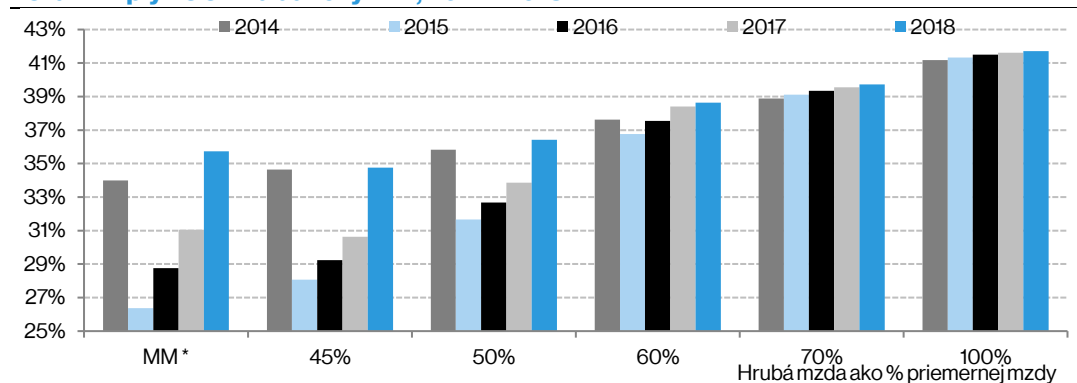
⁴ NČZD = 19,2 násobok ŽM. Sumy životného minima sa upravujú vždy k 1. júlu bežného kalendárneho roka na základe koeficientu rastu čistých peňažných príjmov na osobu alebo koeficientu rastu životných nákladov nízkopríjmových domácností

⁵ Zvýšenie z 5 na 7 násobok priemernej mzdy v hospodárstve spred dvoch rokov

násobku priemernej mzdy je naďalej vyšší oproti zamestnancovi s priemernou mzdou (o 3,7 p.b.). To spôsobuje zvyšovanie daňového zaťaženia spôsobené klesajúcim NČZD.

Graf 4: Vplyv OOP na daňový klin, 2014 - 2018

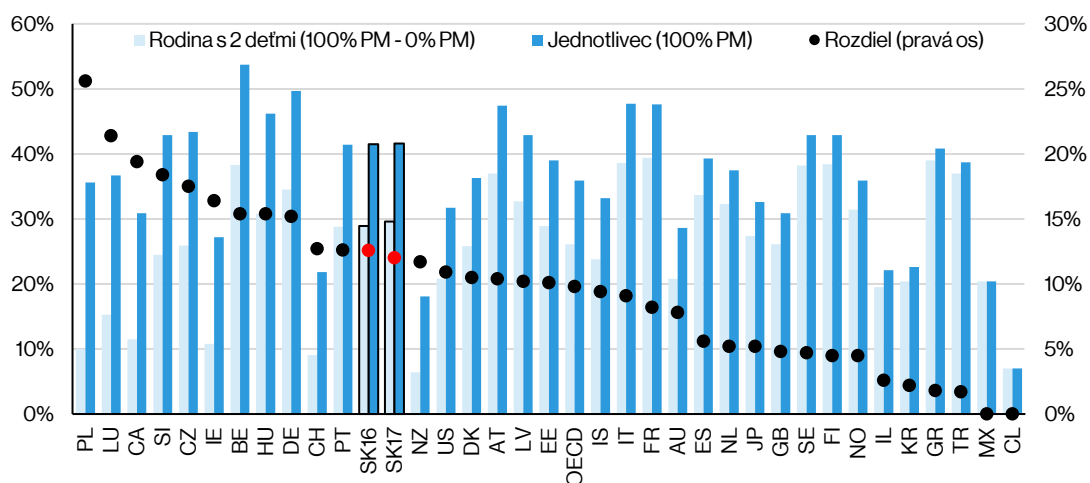

Zdroj: IFP, UloziskoIFP
* MM – minimálna mzda

OOP zvyšuje čisté príjmy zamestnancov

Rast miezd viedol aj k nárastu daňového klinu zamestnancov s príjmom pod priemernou mzdou. Od roku 2015 odvodovo odpočítateľná položka (OOP)⁶ znižuje odvodové zaťaženie zamestnancov so mzdou do 570 eur mesačne. Pretože výška OOP je nominálne zafixovaná, vedie rast miezd k postupnému poklesu jej pozitívneho vplyvu na odvodové zaťaženie. V roku 2017 stúpol daňový klin zamestnanca s minimálnou mzdou z tohto titulu o 2,3 p.b.. Zmena legislatívy od 2018 uvažuje so zrušením OOP pre zamestnávateľa, čo sa prejaví aj na daňovom klíne.

Graf 5: Porovnanie daňového zaťaženia jednotlivca a rodiny s 2 deťmi

Zdroj: Taxing Wages 2018, UloziskoIFP

Daňový systém SR výrazne podporuje rodiny

Rodina je v slovenskom daňovom systéme zvýhodnená oproti jednotlivcovi podobne ako v iných krajinách EÚ. Slovenská rodina s priemerným príjmom má možnosť si znížiť daňovo-odvodové zaťaženie vďaka NČZD na manžela/manželku (5 p.b.), daňovým bonusom na dieťa a prídavkom (7 p.b.). Tieto nástroje nie sú pravidelne indexované, vďaka čomu sa rozdiel medzi rodinou a jednotlivcom medziročne mierne znížil na úroveň 12 % (Graf 5).

⁶ OOP sa vzťahovala iba na zdravotné odvody pri výške mzdy od 380 eur (MM v roku zavedenia OOP) do 570 eur. Pri 380 eurách sa zdravotné odvody neplatili vôbec, s nárastom príjmu sa výška OOP znižovala 2-násobnou rýchlosťou ako príjem

Tabulka 1: Vplyv progresivity, detí a manželstva na zdanenie jednotlivcov v SR, roky 2012 - 2017

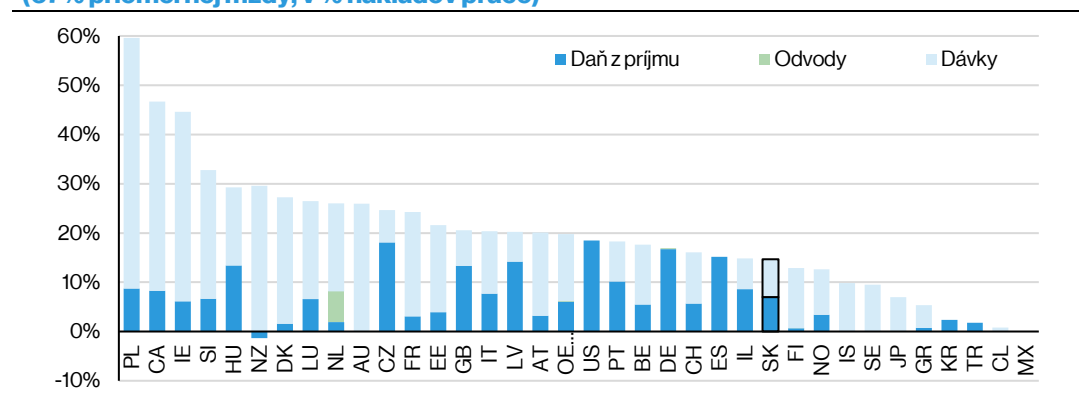
	J-0- 50 %	J-0- 100 %	Vplyv progresivity	J-2- 100 %	Vplyv detí (5)=(4)- (2)	M-2- 100 %	Vplyv manželstva	Vplyv detí a manželstva
	(1)	(2)	(3)=(2)-(1)	(4)		(6)	(7)=(6)-(4)	(8)=(6)-(2)
2012	34,1	39,6	5,5	31,4	-8,3	25,8	-5,5	-13,8
2013	35,8	41,2	5,4	33,1	-8,0	27,8	-5,4	-13,4
2014	35,8	41,2	5,3	33,3	-7,9	27,9	-5,3	-13,3
2015	31,9	41,4	9,5	33,7	-7,7	28,5	-5,2	-12,9
2016	32,7	41,5	8,9	34,0	-7,51	28,9	-5,0	-12,5
2017	33,9	41,6	7,7	34,4	-7,2	29,6	-4,8	-12

Poznámka: J-jednotlivec, M-manželia, 0,2-počet detí; 50%,100%-hrubý príjem ako % priemernej mzdy

Zdroj: IFP, [UloziskoIFP](#)

Dodatočná podpora pracujúceho rodiča s deťmi je relatívne miernejšia. Oproti bezdetnému je daňové zaťaženie slobodného rodiča s 2 deťmi a príjmom 67 % priemernej mzdy nižšie o 7 p.b.. Tento pohľad abstrahuje od vplyvu NČZD na manžela/manželku. Daňová podpora na dieťa je v súlade s priemerom krajín EÚ (Graf 6), kde hrajú ale dôležitejšiu rolu prídavky na deti.

Graf 6: Dekompozícia rozdielu daňového klinu zamestnanca s dieťaťom a bez dieťaťa (67% priemernej mzdy, v % nákladov práce)

Zdroj: IFP, [UloziskoIFP](#)

Viac o daňovom zaťažení a jeho medzinárodnom porovnaní je možné nájsť v publikácii **Taxing Wages 2018**, ktorá každoročne sumarizuje vývoj daňovo-odvodových zmien ovplyvňujúcich čistú mzdu zamestnanca v 34 krajinách OECD. Špeciálnou prílohou publikácie je tento rok porovnanie disponibilného príjmu rodiny s dieťaťom a bez dieťaťa.

Materiál prezentuje názory autorov a Inštitútu finančnej politiky, ktoré nemusia nevyhnutne odzrkadľovať oficiálne názory Ministerstva financií SR. Cieľom publikovania komentárov Inštitútu finančnej politiky (IFP) je podnecovať a zlepšovať odbornú a verejnú diskusiu na aktuálne ekonomické témy. Citácie textu by sa preto mali odkazovať na IFP (a nie MF SR), ako autora týchto názorov.